

[Axel Kristensen.]

være forkert, og den kan være rigtig, det kan diskuteres — ser det saadan ud, at Sandheden ofres, for at man kan blive ved at føre en politisk Agitation for den socialistiske Stat, og at man herved i Virkeligheden gør Arbejderklassen en meget stor Børnetjeneste, idet denne Agitation er til meget stor Skade for Arbejderklassen.

Resultatet af denne Agitation er, at vi i Dag staar med en Arbejderklasse, hvis Sind er fyldt med Bitterhed og Mistillid. Det giver sig Udslag i, at Arbejderne, ligesom de før betragtede Dampmaskinen og Vævemaskinen som Fjender, nu føler Rationaliseringen som noget fjendtligt og ikke som det, den er, nemlig noget, der skal befri Arbejderne for det grove, det ubehagelige og trættende Arbejde, og som med den stærkt forøgede Produktion skal give Arbejderne og hele Samfundet en stærkt forøget Levelfod, uanset Løntallet. Paa Grund af den urimelige Agitation staar vi i Dag med en Arbejderklasse, der stirrer sig blind paa Lønnens Højde og ikke ser paa dens Værdi eller paa Konkurrenceevnen af de Varer, der produceres; man forstaar ikke, at kun Lønstigninger, der er baseret paa en Produktionsforøgelse, er en Fordel.

Fordi man har hibragt Arbejderne den Opfattelse, at en Arbejdsgiver er det samme som en Udbytter, møder de ham som deres fødte Modstander; det gælder om ikke at sprænge Akkorden, ikke at yde mere end til en vis Grænse. Denne Forsamling skulde blot vide, hvor hurtigt nye Funktionærer, unge Ingeniører, der møder til deres Opgave med den redeligste Vilje, uden mindste Følelse af at være Arbejdsgivere, desillusioneres. Jeg har adskillige Gange oplevet dette, at Folk, der har været Tillidsmænd og talt deres Kammeraters Sag udmærket — og netop fordi de derved havde vist, at de var dygtige, intelligente Folk, blev Funktionærer — naar de blev Funktionærer og fik Lejlighed til at se Sagen fra begge Sider, blev fuldstændig forfærdede over den Agitation, der førtes.

Naar man kender de danske Arbejdere som Enkeltpersoner, stort taget som flittige, dygtige og velmenende Mennesker, saa forbavses og forfærdes man over at se, hvorledes de, naar de kommer i Flok, gribes af en ødelæggende Massepsykose, der lader dem tro paa enhver Uhyrlighed. Man ser, hvordan de lader sig skræmme fra selv at have en Mening eller i hvert Fald at give den til Kende, saa snart blot Ordene „daarlig Kammerat“ nævnes — man behøver bare at tænke paa de Demonstrationsstrej-

ker, vi har set det sidste Aar. Den Fællesskabets Solidaritetsfølelse, der hersker, gør det næsten umuligt paa en Arbejdsplads at faa erkendt, at en af Arbejderne paa Pladsen er en daarlig Arbejder, alt forsvares og undskyldes. Naturligvis er der daarlige Arbejdere, ganske som der er daarlige Direktører.

Denne herskende Tro paa grov Uret og Forurettelse gør, at Arbejderen føler sig berettiget til at søge at unddrage sig en Overenskomsts Bestemmelser; han er jo et forurettet Menneske, han er kun tvunget til at bøje sig for disse Vilkaar, fordi han er svagere end de andre; derfor synes han, han har Ret til at unddrage sig Overenskomsts Bestemmelser, til ustandselig at rejse Krav. Og hermed skabes der en stadig løbende Uro i hele Overenskomstperioden, idet der selvfølgelig i en Overenskomstperiode kan rejses Masser af Krav, som man er nødt til at sige nej til. Der er naturligvis en stor Forskel fra Arbejdsplads til Arbejdsplads og ogsaa paa smaa og store Virksomheder, og der er ogsaa en meget stor Forskel paa Fagforeningsledere. Men saadan som jeg her har beskrevet Forholdene, er de stort taget i Dag. Der var en Overgang, hvor det saa ud til, at der skulde være Mulighed for at komme hinanden meget nærmere, men i Dag er det, som om man taler for døve Øren, hvis man i en Virksomhed prøver paa at finde Forstaaelse; de er paa Forhaand indstillet paa, at det, man siger, det, man prøver paa at forklare dem, er forkert.

Jeg har allerede sagt, at som Enkeltpersoner er Arbejderne flittige, dygtige og velmenende, men skal vi komme videre, maa Stillingen klares. Jeg retter som sagt ikke noget Angreb paa Arbejderne som saadanne, men paa de Mennesker, der efter min Mening i lang tid højere Grad vildleder end leder Arbejderne. Jeg vil gerne for at have sagt det saa stærkt, som jeg formaar — og det, jeg her siger, har jeg sagt ved Hundreder af Møder Landet over — sige, at efter min Opfattelse er Virksomhederne i alleregentligste Forstand til for de Menneskers Skyld, der arbejder i dem. Det er selvfølgelig nødvendigt, at de giver Udbytte, ellers var der ingen Mennesker, der vilde sætte de Penge, de har sparet op, i Virksomhederne, men Hensigten med dem er selvfølgelig den, at Folk ved Hjælp af disse kan skabe de Værdier, de har Brug for. Derfor er disse Virksomheder til for de Mennesker, der arbejder i dem. Men det er nødvendigt, at Arbejderne lærer at forstaa, at det Modsetningsforhold, Agitationen har skabt, slet